

POLITOLOGICKÁ REVUE

CZECH POLITICAL SCIENCE REVIEW

2 / 2016

RADEK BUBEN A KAREL KOUBA

Poměrné zastoupení, velké obvody a přísně vázané kandidátní listiny

LUKÁŠ TICHÝ

Energetické vztahy mezi EU a Ruskem v kontextu liberalizačního diskurzu

JAN ČAMBORA A PAVEL DUFEK

Teze o přelítí v participativní demokracii: Empirická relevance a normativní udržitelnost

JAROSLAV BÍLEK

Mezi demokracií a autoritářstvím: Krátké zastavení nad novějšími příspěvky ze světa hybridních režimů

POLITOLOGICKÁ REVUE

Redakční rada /

Jan Němec (šéfredaktor), Štěpán Drahokoupil (výkonný redaktor)
Ladislav Cabada, Vladimíra Dvořáková, Vlastimil Fiala, Vít Hloušek, Michal Kubát,
Zdenka Mansfeldová, Jan Outlý, Blanka Říchová, Lukáš Valeš, Milan Znoj

Redakční okruh /

Marek Bankowicz (Krakov), Peter Bugge (Aarhus), Seán Hanley (Londýn),
Petr Kopecký (Leiden), Alenka Krašovec (Lublaň), Kevin Deegan-Krause (Detroit),
Darina Malová (Bratislava), Françoise Mayer (Praha), Jacques Rupnik (Paříž),
Dieter Segert (Vídeň), Jacek Sroka (Vratislav), Tom Thieme (Chemnitz)

Časopis vychází dvakrát ročně (léto, zima).

Cena jednotlivého čísla 150 Kč, celoroční předplatné 300 Kč.

Objednávky předplatného /

www.cspv.cz/index.php/cz/politologicka-revue/online-objednavka

Časopis vychází od roku 1994, od roku 1995 procházejí rukopisy
oboustranně anonymním recenzním řízením.

Informace pro autory / www.cspv.cz/index.php/cz/politologicka-revue

Časopis je poskytován redakcím časopisů International Political Science
Abstracts – Documentation Politique Internationale a The Central
European Journal of Social Science and Humanities (CEJSH) a databázím
EBSCO Political Science Complete, C.E.E.O.L. a ProQuest Political Science.
Politologická revue je dále indexována v mezinárodní databázi ERIH Plus.

Vydává Česká společnost pro politické vědy

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

www.cspv.cz

E-mail: nemecj@vse.cz

Grafické řešení / Lenka Prokopová | designed by Le

Tisk / SWL – ofsetová tiskárna, Středohorská 549, Praha 10

Časopis vychází s finanční podporou Akademie věd ČR.

Evidenční číslo periodického tisku MK ČR E 6999

ISSN 1211-0353

Articles

- Radek Buben and Karel Kuba* / Proportional Representation,
Large District Magnitude and Closed Lists 5
- Lukáš Tichý* / The EU–Russia Energy Relations
in the Context of the Liberalization Discourse 43

Research Notes

- Jan Čambora and Pavel Dufek* / The Spillover Thesis in Participatory
Democratic Theory: Empirical Relevance and Normative Defensibility 75

Review Articles

- Jaroslav Bílek* / Between Democracy and Authoritarianism:
A Short Reflection on the Newest Contributions
in the World of Hybrid Regimes. 103

Reports

- 123

Book Reviews

- 127

Stati

- Radek Buben a Karel Kouba* / Poměrné zastoupení,
velké obvody a přísně vázané kandidátní listiny 5
- Lukáš Tichý* / Energetické vztahy mezi EU a Ruskem
v kontextu liberalizačního diskurzu 43

Konzultace

- Jan Čambora a Pavel Dufek* / Teze o přelítí v participativní demokracii:
Empirická relevance a normativní udržitelnost 75

Recenzní stati

- Jaroslav Bílek* / Mezi demokracií a autoritářstvím:
Krátké zastavení nad novějšími příspěvky ze světa hybridních režimů 103

Zprávy

- Anika Metelková* / Zpráva z konference:
Festival demokracie v Hradci Králové 123

Recenze

- Lukáš Valeš* / Jan Rataj a Miloslav Martínek:
Česká politika 1848–1918 127
- Miroslav Mareš* / Michal Klíma:
Od totality k defektní demokracii. Privatizace a kolonizace
politických stran netransparentním byznysem 130
- Vladimír Naxera* / Karel B. Müller:
Češi, občanská společnost a evropské výzvy 133
- Jan Němec* / Karel Kouba:
Personalizace voleb a demokracie v Latinské Americe 135

Mezi demokracií a autoritářstvím: Krátké zastavení nad novějšími příspěvky ze světa hybridních režimů*

Jaroslav Bílek**

Abstract /

Between Democracy and Authoritarianism: A Short Reflection on the Newest Contributions in the World of Hybrid Regimes

The topic of hybrid regimes has always provoked heated debate. This article contributes to it by analyzing five principal writings on this subject. The first one, ‘Competitive Authoritarianism’ by Levitsky and Way, is a groundbreaking contribution in terms of providing an explanation of the stability of this specific type of political regime. The other four books represent newer contributions on this topic. Two of them are quantitative and focus on elections in competitive authoritarian regimes. In their work ‘Defeating Dictators’, Bunce and Wolchick explain causes for certain electoral outcomes in hybrid regimes, but their contribution is based on a strictly qualitative perspective. The remaining books adopt a more critical view by bringing interesting insights from a research in contemporary Africa. Although all books reviewed in this article offer interesting contributions to the discussion about hybrid regimes, some important shortcomings and opportunities remain for future research. Besides conceptual problems, the existing research about hybrid regimes is based mainly on large-N comparative studies employing statistical methods or qualitative research based primary on a smaller number of cases. What we need is more research based on intermediate-N design and also increased range of methods, but mainly on a qualitative comparative or qualitative contextual analysis. New methodological approaches to the study of hybrid regimes can bring

* Tento text vznikl v rámci projektu Specifického výzkumu FF UHK „Příčiny volební (dis)kontinuity vládnoucích stran v semi-demokratických režimech Latinské Ameriky mezi lety 1990–2015“.

** Mgr. Jaroslav Bílek, Katedra politologie, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové. E-mail: Jaroslav.bilek@uhk.cz.

new explanations about the dynamics in hybrid regimes. Intermediate-N research perspective can also contribute to the large theoretical discussion about hybrid regimes with a broader spectrum of midrange theories and concepts which can be more suitable for analysis of many of the contemporary cases.

Keywords /

competitive authoritarianism, elections, electoral competitiveness, hybrid regimes, uneven playing field

Steven Levitsky, Lucan A. Way:

Competitive Authoritarianism. Hybrid Regimes After the Cold War

Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 505 stran. ISBN 978-0-511-90226-0

Valerie J. Bunce, Sharon L. Wolchick:

Defeating Authoritarian Leaders in Postcommunist Countries

Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 369 stran. ISBN 978-1-107-00685-0

Andreas Schedler:

The Politics of Uncertainty. Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism

Oxford: Oxford University Press, 2013. 485 stran. ISBN 978-0-19-968032-0

Suzanne Michalik:

Multiparty Elections in Authoritarian Regimes. Explaining their Introduction and Effects

Wiesbaden: Springer VS, 2015. 160 stran. ISBN 978-3-658-09510-9

Matthijs Bogaards, Sebastian Elischer (eds.):

Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa

Wiesbaden: Springer VS, 2016. 211 stran. ISBN 978-3-658-09215-3

Úvod

Soudobý výzkum demokratizace si lze už jen sotva představit bez problematiky hybridních režimů. Málolteré téma, v soudobé agendě tranzitologických studií, vzbudilo větší ohlas. O tom, že nešlo vždy jen o ohlas kladný, svědčí i četné kritiky a polemiky k celému tématu (např. Balík & Holzer, 2006; Gandhi & Lust-Okar, 2009; Ptáčník, 2012; Morgenbesser,

2014). Protože však i přes jisté konceptuální nebo teoretické nesrovnalosti výzkumná agenda hybridních režimů reaguje na empiricky aktuální a poměrně neutěšenou podobu politického uspořádání velké části současného světa, byla celá problematika přijata spíše kladně a relevanci celé kategorie uznali i špičky předchozí generace výzkumníků (ne)demokracie (Stepan & Linz, 2013).

To vedlo ke značné produkci politologických textů na uvedené téma. Ta se postupem času vyvinula od veskrze teoretické diskuze ohledně klasifikace těchto režimů¹ k plnohodnotné empirické agendě koncentrované povětšinou kolem problematiky voleb a stability.² Podobný vývoj je možné vidět i v domácím prostředí, které taktéž začalo veskrze teoretickou diskuzí³ (Balík & Holzer, 2006; Ptáčník, 2012; Drahoukoupil 2014; Bílek 2015a), jež se postupně přesouvá směrem k čistě komparativnímu výzkumu (Balík & Holzer, 2007; Dvořáková, Buben & Němec, 2012; Bílek & Lupták, 2014; Bílek, 2015b; Bílek & Vališková, 2016; Bílek, 2016).

Přes výše zmíněnou dynamickou povahu celé problematiky je však možné říct, že na ní měla největší vliv jedna monografie.⁴ Tou je dnes již legendární práce *Competitive Authoritarianism. Hybrid Regimes After the Cold War* Stevena Levitskeho a Lucana Waye (2010). Kniha se totiž setkala s velmi kladnou odezvou (Bejarano, 2011; Slater, 2011; Wiedmann, 2011; Seeberg, 2011; Kubik, 2011), díky které jsou oba výzkumníci některými autory označováni doslova za Linze a Stepana dnešní doby (Raun, 2013). Tento výrok je třeba brát s jistým pochopením pro nadsázku, nicméně masové rozšíření jejich konceptu soutěživého autoritářství v současné politologii jasně dokládá, že kladné reakce nejsou bezdůvodné.

Přes veliký význam zmíněné knihy nelze říci, že by od té doby nevznikly žádné nové publikace o hybridních režimech. V posledních letech totiž vyšlo hned několik velice zajímavých publikací, které celou problematiku dále rozpracovávají (Bunce & Wolchick, 2011; Schedler, 2013; Michalik, 2015; Bogaards & Elischer, 2016). Cílem předloženého textu je zmíněných pět publikací představit domácímu publiku a zasadit je do kontextu celé diskuze o hybridních režimech. Jsem si vědom toho, že kniha Levitskeho a Waye je již starší, avšak vzhledem k jejímu výsadnímu postavení na ni všechny novější knihy reagují, a tak by její opomenutí mohlo narušit přehlednost celého příspěvku. Kromě toho nebyla kniha doposud recenzovaná ani v jednom z českých odborných politologických časopisů. Vzhledem k uvedenému záměru je tedy text klasickou recenzní statí. Ve vztahu k již existujícím shrnutím problematiky hybridních režimů tak navazuje spíše na starší recenzní stať, za kterou stál Yonatan L. Morse (2012), než na přehled celé výzkumné agendy, jež zpracovaly Beatriz Magaloni a Ruth Kricheli (2010). Pětice uvedených publikací potom rozhodně nepředstavuje vyčerpávající souhrn knih⁵ ke sledovanému tématu (mezi další zajímavé a novější publikace je možné zařadit například Robertson, 2011, nebo McMann, 2012). Recenzované publikace spíše představují novější práce o hybridních režimech, které jsem shledal jako nejvíce inspirativní pro vlastní dlouhodobý výzkum, jež se věnuje volbám⁶ a stabilitě hybridních režimů. Všechny uvedené publikace se tak alespoň částečně věnují některému z těchto dvou problémů.

Ještě před začátkem je třeba se krátce pozastavit nad vymezením některých termínů. Ačkoliv je termín „hybridní režim“ zastřešujícím pojmem pro velmi širokou množinu

režimů kombinujících demokratické a nedemokratické prvky, věnuje se většina představených prací převážně soutěživému autoritářství, což je jen část zmíněné množiny. Stručně řečeno jde o civilní režim, ve kterém existují soutěživé volby v kombinaci s některými nedemokratickými institucemi. Opozice zde tak sice teoreticky může volby vyhrát, avšak její úkol je komplikován tím, že existující pravidla jsou na straně vlády a opozici výrazně znevýhodňují (Levitsky & Way, 2010: 5–10). Volby v soutěživém autoritářství tak připomínají „fotbalový zápas, kde má každý tým jiné rozměry branky a k tomu jeden tým tvoří jedenáct hráčů a rozhodčí a druhý si musí vystačit v pěti nebo šesti“ (Castañeda, 1996: 131). Pro kontext diskuze o hybridních režimech je důležité poznamenat, že vedle autoritářství soutěživého existuje také autoritářství nesoutěživé (hegemonní).⁷ V hegemonním autoritářství mohou existovat volby,⁸ ale ty slouží jako pouhá fasáda a „opozice je zde vždy odsouzena k volební porážce“ (Schedler, 2006: 14). Celá problematika konceptualizace kategorií a subkategorií hybridních režimů je potom poměrně komplikovaná a rozhodně jde daleko nad rámec tohoto textu. Vzhledem k tomu, že již byla v domácím prostředí výrazněji diskutována, odkázal bych případné zájemce o hlubší porozumění k práci Drahouškové (2014) nebo Bílka (2015a). Uvedené stručné vymezení je však důležité, protože se zmíněné termíny často zaměňují.

1 / Metody a výběr případů

Recenzované knihy se velmi liší už v přístupech, metodách a volbě případů. První a nejstarší z nich *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War* pojednává o soutěživém autoritářství po konci studené války a pracuje s 35 případy režimů po celém světě. V otázce využívaných metod a způsobu kauzálního usuzování je práce čistě kvalitativní (Goertz & Mahoney, 2012). Kombinuje hluboké případové studie jednotlivých režimů se syntézou teoretických argumentů pomocí kvalitativní komparativní analýzy (Ragin, 1987). Jednotlivé případy autoři vybrali prostřednictvím kvalitativní klasifikace na základě předem stanovených kritérií. Tento výběr se však stal terčem výrazné kritiky (o čemž bude řeč v jedné z recenzovaných knih), protože není příliš transparentní a některé podmínky jsou podle řady autorů velmi vágní (k podmínkám klasifikace blíže Levitsky & Way, 2010: 365–371). U výběru případů dále hrálo významnou roli, že ačkoliv kniha sleduje období přibližně od roku 1990 do roku 2009, pracuje jen s případy, které bylo možné za soutěživé autoritářství označit již před rokem 1995 (Levitsky & Way, 2010: 32–35).

Defeating Authoritarian Leaders in Postcommunist Countries Valerie J. Bunce a Sharon L. Wolchick je podobně jako práce Levitského a Wayne orientovaná spíše kvalitativním směrem a pracuje s 12 případy voleb v postkomunistické Evropě.⁹ Výběr případů může představovat problém, protože jeho mechanismu a kritériím výběru není věnováno příliš prostoru, a i když lze souhlasit s autorkami v tom, že „větší rozdíl mezi jednotlivými režimy je možné vnímat jako plus“ (Bunce & Wolchick, 2011: 29), zasloužilo by si odůvodnění výběru jednotlivých případů více rozvést.

Třetí knihou je práce *The Politics of Uncertainty. Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism* Andrease Schedlera (2013). Schedler pracuje s celkem 194 případy voleb mezi lety 1980–2002 a k analýze používá výhradně statistické metody. Práce splňuje všechny soudobé požadavky na transparentnost, avšak čerpá jen ze sekundárních dat. Hybridní režimy poté klasifikuje na základě průměru hodnocení od organizace Freedom House, což je sice standardní (podobnou strategii je možné vidět například ve studiích Howard & Roessler, 2006, nebo Donno, 2013), avšak často kritizovaný postup (ke kritice toho přístupu blíže Munck, 2006).¹⁰ Schedler potom pracuje jak se soutěživým, tak s nesoutěživým autoritářstvím.

Knih *Multiparty Elections in Authoritarian Regimes: Explaining their Introduction and Effects* Suzanne Michalik (2015) je taktéž veskrze kvantitativní. Autorka sice v jedné podkapitole přináší dvě velmi strohé kvalitativní studie, ale jak sama uvádí, je její práce primárně kvantitativní. Konkrétní metoda a počet případů se kapitolu od kapitoly liší, nicméně všechny analyzované případy voleb a režimů se odehrávají v letech 1975–2002 a režimy klasifikuje pomocí modifikace datasetu „Democracy and Dictatorship“ za nímž stojí Cheibub, Gandhi a Vreeland. Nevýhodou je, že Michalik podobně jako Schedler spoléhá pouze na sekundární data.

Poslední recenzovaná práce je kolektivní monografie *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*. Podílelo se na ní 14 autorů pod vedením Matthijse Bogaardse a v empirické rovině se soustředí jen na Afriku. Co do metodologie a přístupu ke klasifikaci hybridních režimů se jednotlivé kapitoly velmi liší. Najdeme tu jak kapitoly, které využívají zažitý a již zmíněný kvantitativní přístup (Cassani & Carbone, 2016: 195–196), tak kapitoly postavené na čistě kvalitativní klasifikaci s důrazem na co možná největší transparentnost (Bardall, 2016: 19–46).

2 / Přístupy a hlavní argumenty

Levitsky a Way si za cíl své knihy vytyčili vysvětlit, co ovlivňuje životnost soutěživého autoritářství. Přesněji, proč v některých případech dochází k jeho demokratizaci a v jiných nikoliv. Jejich vysvětlení je čistě strukturalistické a věnuje pozornost především mezinárodním faktorům (Levitsky & Way, 2010: 71–74). Hlavní vysvětlující proměnnou je pro ně míra vazeb daného státu na „Západ“ (*linkage with Western powers*), která má podle nich pozitivní vliv na demokratizaci soutěživého autoritářství. V případě, že je nízká, může se stát stále demokratizovat, avšak pouze při příznivé konstelaci dalších dvou sledovaných proměnných. Těmi jsou vliv „Západu“ (*Western power leverage*) a organizační schopnosti držitele úřadu (*incumbent organizational power*). Všechny tři uvedené proměnné považují za důležité především z dlouhodobého hlediska, což také vysvětluje již zmíněný a specifický výběr případů. Z hlediska zvoleného vysvětlujícího přístupu je jejich teorie rozhodně zajímavá, protože se odlišuje od tehdy dominantních přístupů. Za ty lze označit práce zaměřené

výhradně na vnitrostátní strukturální faktory nebo krátkodobé rozhodnutí klíčových aktérů (O'Donnell & Schmitter, 1986; Linz & Stepan, 1996; McFaul, 2002; Acemoglu & Robinson, 2005; Howard & Roessler, 2006).

Neduhem jejich práce s teorií ovšem je, že na konkurenční vysvětlení kladou výrazně vyšší nároky než na vysvětlení vlastní (Morse, 2012: 186). Po konkurenčních vysvětleních totiž žádají, aby vysvětlila všechny sledované případy, zatímco u vlastních jim stačí, že fungují v některých (Levitsky & Way, 2010: 74–83). Dalším nedostatkem je velmi vágní vymezení třetí vysvětlující proměnné. Ta v sobě totiž vedle represivní kapacity režimu ukrývá i soudržnost a „institucionalizaci“ vládnoucí politické strany, což dohromady poměrně stěžíže smysluplnou operacionalizaci, a je tedy otázkou, zda není výhodnější obě proměnné sledovat zvlášť.¹¹

Ve vztahu k jejich teorii je také důležité připomenout, že je nejsilnější v areálech, kde existuje vysoká míra vazeb na „Západ“, jako jsou Evropa a Latinská Amerika. V Asii a Africe již jsou její výsledky o poznání horší. Paradoxně tak podle Slatera celá práce neposouvá příliš dál naše poznání, protože je silná ve více probádaných případech a slabá v těch nepříliš probádaných (Slater, 2011). Pozorný čtenář si pak nemůže nevšimnout, že i když je kategorie soutěživého autoritářství jen jednou z možných variací na téma hybridní režim (Levitsky & Way, 2010: 14), neuvažují autoři o tom, že by se soutěživé autoritářství mohlo proměnit v jiný druh hybridního režimu (Raun, 2013).

Hlavním aspektem, který odlišuje práci Bunce a Wolchick (2011) od Levitského a Waye (2010), je vysvětlující perspektiva. Levitsky a Way se snaží hledat vysvětlení v interakci převážně mezinárodních strukturálních proměnných. Bunce a Wolchick se oproti tomu rozhodují pro odlišnou perspektivu a jejich práce je orientovaná více vnitrostátně a s větším ohledem na jednání aktérů. Jejich přístup pochopitelně není ve výzkumu hybridních režimů ničím novým. Lze říci, že práce je následovnicí výzkumů Howarda a Roesslera (2006) a Lindberga (2009). V souladu s těmito autory tedy pracuje s předpokladem, že volby v hybridním režimu mohou spustit demokratizační proces a pro vysvětlení je třeba věnovat pozornost především strategickým rozhodnutím aktérů. Těmi myslí kupříkladu to, zda držitel moci znovu kandiduje nebo jestli opozice dovedla vytvořit širokou předvolební koalici (Howard & Roessler, 2006: 370–375).

Argumenty těchto autorů Bunce a Wolchick doplňují o větší důraz na občanskou společnost a především její interakci s opozicí a podobu předvolební kampaně opozice (Bunce & Wolchick, 2011: 256–277). Platnost svých vysvětlení pak spolu s neužitečností strukturálních a institucionálních vysvětlení demonstrují na vybraných případech voleb ve východní Evropě. Ačkoliv je možné práci hodnotit velmi kladně, protože autorky provedly nebývalý terénní výzkum a na případových studiích je vidět vysoká erudice a cit pro detail, je třeba upozornit na několik slabších míst.

Tím první je to, že autorky podobně jako již před nimi Levitsky a Way (2010: 74–83) odsuzují cizí vysvětlení velmi nekonceptně, možná až neférově. Bunce a Wolchick totiž představí asi 30 různých strukturálně-institucionálních proměnných, avšak bez objasnění jejich

kauzální návaznosti a operacionalizace. Své vysvětlení poté dokládají nezávisle na strukturálních a institucionálních proměnných. To znamená, že nelze předem vyloučit případnou interakci například mezi mírou korupce a participací občanské společnosti, nebo že k vytyčenému cíli, tedy prohře autokratů ve volbách, vedou různé kombinace vzdálenějších proměnných (structural factors) a rozhodnutí aktérů. Pochopitelně zde lze namítat, že tento argument je vůči Bunce a Wolchick neférový, protože se podobné chyby dopouští řada jiných autorů (ve vazbě na hybridní režimy je možné uvést například Levitsky & Loxton, 2013: 109, 113–114).

Druhý problém je v samotném odůvodnění, že pro úspěch opozice ve volbách je klíčová její předvolební strategie a interakce s občanskou společností. Pokud totiž v souladu s přesvědčením autorek je pro setrvání u moci v hybridním režimu (alespoň v postkomunistickém prostoru) klíčové udržet občanskou společnost a opozici rozdělenou (Bunce & Wolchick, 2011: 60), je otázkou, zda k této situaci nemohou vést spíše některé strukturálně-institucionální důvody a především strategie na straně vlády než opozice.

Andreas Schedler svůj přístup k vysvětlení volebních výsledků v hybridních režimech vztahuje podobně jako předešlé autorky dominantně k vnitrostátním faktorům s jasnou převahou perspektivy aktérů nad strukturálními proměnnými. Sympatické na jeho přístupu je však to, že se strukturálními a institucionálními faktory počítá a věnuje jim pozornost. Inovací Schedlera oproti předešlým autorům (mimo zde zmíněné např. Howard & Roessler, 2006; Donno, 2013) je především to, že detailněji rozpracovává jednotlivé strategie aktérů. Tam, kde si Howard a Roessler vystačí s tím, zda opozice sestavila širokou koalici nebo jestli na straně vlády kandiduje držitel moci (2006: 370–376), sleduje Schedler i proměnné, jako jsou cenzura, represe a volební manipulace (Schedler, 2013: 222–226). Na straně opozice potom jde také hlouběji než k existenci opoziční koalice a sleduje i jiné druhy strategického chování, jako jsou volební bojkot či příležitosti, které opozici vznikají v případě nízké soudržnosti vládnoucí koalice. Tím myslí situace, kdy dojde k rozkolu ve vládnoucí skupině nebo dokonce k vojenskému převratu vůči nedemokratické vládě. Tento přístup je rozhodně velmi nosný, protože situaci, kdy dojde k rozkolu uvnitř vládnoucí skupiny, což pomůže opozici k zisku volebního vítězství, známe z řady hybridních režimů. Za všechny jmenujme například konec vlády jedné strany v Paraguayi, kde rozkol ve vládní straně vedl až k jejímu rozštěpení a kandidatuře dvou různých „vládních stran“, což poskytlo opozici ideální příležitost k vítězství v prezidentských volbách (Zagorski, 2003; Abente-Brun, 2009).

V dalších částech své práce jde poté Schedler ještě dále a snaží se vysvětlit, co vede vládu a opozici k volbě zmíněných strategií. Zde je již práce o něco slabší, protože využívá stejných proměnných jako předchozí část. To by samo o sobě nemuselo být špatné, avšak v těchto momentech se Schedlerovi často nedaří vysvětlit, proč by zrovna jím zvolené proměnné měly mít kýžený efekt na volbu strategie jednotlivých aktérů. Odkazem na výběr proměnných se dostáváme k neduhu celé práce, který tkví v tom, že autorovy závěry není možné jednoduše sumarizovat, protože používá přibližně 20 proměnných v pěti kategoriích a vysvětlení nastíněná pomocí těchto proměnných povětšinou vysvětlují malou část empirické reality.

To je však opět výtka spíše ke kvantitativnímu výzkumu voleb v hybridních režimech obecně, o čemž taktéž psal již Munck ve své kritice hybridní subdisciplíny (Munck, 2006). Když se totiž podíváme na výsledky statistických testů voleb v hybridních režimech, vidíme, že mimo Donno, která dokáže pomocí některých modelů vysvětlit i jemně přes 50 % případů (Donno, 2013: 710), se výsledky jiných autorů pohybují běžně přibližně na polovině této hodnoty. Schedler se ve své práci většinou nedostane přes 30 % (Schedler, 2013: 235–256), což sice dodává na významu slovíčku nejistota v názvu jeho knihy, ale také zvětšuje naši touhu po konzistentnějších výsledcích.

Největším přínosem Schedlerovy práce však z mého pohledu paradoxně není empirická část, nýbrž jeho schopnost kriticky reflektovat vývoj celé disciplíny a identifikovat možné nedostatky. Ty vidí především v přílišném důrazu na pozitivistický přístup, díky čemuž podle Schedlera nemá současná politologie dost informací o smýšlení aktérů. Upozorňuje totiž na paradox spočívající v tom, že ačkoliv se většina teorií soustředí na aktéry, je jejich chování vysvětlováno převážně pomocí strukturálních proměnných. To považuje za nebezpečné hlavně v souvislosti s druhým nedostatkem, jenž je ukryt ve využívání často nepřilíš kvalitních dat. Třetí problém pak spatřuje v nedostatku kvalitativního výzkumu, což podle něj vede k tomu, že víme jen velmi málo o volebních kampaních a fungování politických stran v hybridních režimech (Schedler, 2013: 372–380). Zde je tedy možné namítnout, že podobné studie produkují experti na jednotlivé země, kteří ne vždy jasně deklarují příslušnost k hybridnímu paradigmatu (za všechny jmenujme například práci Magaloni, 2008), a je otázkou, zda není problém spíše v jisté nechuti výzkumníků věnujících se hybridním režimům se o něco více rozkročit a hledat inspiraci i v těch hájemstvích soudobé komparativní politologie, která nejsou přímo spjata se studovaným fenoménem.

Ještě důležitější je pak jeho výtka směrem k soutěživým volbám jako možnému modelu tranzice. Demokratické pomoci voleb (Lindberg, 2009) se sice stala důležitou součástí výzkumu dynamiky soudobých nedemokratických režimů, ale jak ve své práci ukazuje Schedler, jde většinou o přelud. Soutěživé volby jsou totiž podle Schedlera následkem liberalizace politického režimu, a ne jeho příčinou (Schedler, 2013: 170). Opačné závěry řady předchozích výzkumů potom vysvětluje především odkazem na nízkou kvalitu dat, se kterou museli jejich autoři pracovat (Schedler, 2013: 168–171).

Michalik se ve své knize nesnaží o kritickou reflexi dosavadních metodologických přístupů nebo teoretických východisek. Její práce se namísto toho nese na vlně nekonfliktního pozitivismu ve snaze odpovědět na tři otázky, které s problematikou voleb v hybridních režimech souvisí. Proč jsou v autoritářských režimech zaváděny soutěživé volby?¹² Jak volby ovlivňují vnitrostátní politiku hybridních režimů? Mají volby v hybridních režimech vliv na velikost zahraniční rozvojové pomoci? Hned první otázka, tedy proč autoritářské režimy po konci studené války často umožní uspořádání soutěživých voleb, je nesmírně zajímavá. Na základě teoretických předpokladů sestavuje Michalik model, který testuje za pomoci teorie her a statistických metod. Jejím závěrem je to, že nedemokratický režim spíše svolí k uspořádání soutěživých voleb, pokud jde o stát, který je bohatý, protože to umožňuje

materiálně saturovat i tu část režimní elity, která ve volbách selže. Pochopitelně za předpokladu, že jsou vládnoucí představitelé přesvědčeni o tom, že i při účasti opozice dokáže některá část režimní elity volby vyhrát. Druhým důvodem pro zavedení soutěživých voleb je podle Michalík snaha o eliminaci rozkolů uvnitř vládní strany, protože to dává více příležitostí pro tu část mocenské elity, jejíž mocenské ambice nejsou plně uspokojeny (Michalík, 2015: 47–84). Jediným nedostatkem těchto zjištění je, že se jedná spíše o historický problém, protože v dnešním světě existuje jen velmi málo nedemokratických režimů bez soutěživých voleb a zároveň je tlak mezinárodního společenství na jejich uspořádání nižší, než tomu bylo po konci studené války. Z těchto důvodů je tak přínos takových zjištění k prohloubení našeho poznání současné empirické reality spíše nižší.

Odpověď na druhou otázku, tedy jaký vliv mají soutěživé volby na vnitrostátní politiku hybridního režimu, se autorka snaží identifikovat na způsobu distribuce sociálních statků. Na té se ukazuje, že pokud se vláda hybridního režimu cítí ohrožena opozicí, investuje více prostředků v konkrétních geografických oblastech. V situaci, kdy si je vládnoucí elita jistá tím, že ji opozice nemůže ve volbách příliš ohrozit, je možné vysledovat naopak spíše investice plošné, bez specifického geografického vymezení. Opozice oproti tomu využívá svých zdrojů vždy k ovlivnění konkrétních skupin voličů (Michalík, 2015: 85–110). To je podle autorky dané tím, že opozice má v hybridních režimech menší přístup ke zdrojům a obecně nižší důvěru veřejnosti, protože nikdy předtím nevládla (k ekonomickému rozměru voleb v hybridních režimech více Green, 2009). Poněkud disproportčně však působí to, že autorka vysvětluje chování vlády kvantitativně, byť na základě sekundárních dat, avšak chování opozice vysvětluje pouze na základě evidence dvou stručných anekdotických příkladů. Přesto však autorka nesporně identifikovala zajímavé téma pro budoucí koncepčnější a asi spíše kvalitativní výzkum, protože o těchto aspektech politického boje opozice v hybridních režimech víme jen velmi málo.

Posledním problémem, který představená kniha řeší, je otázka, zda je velikost mezinárodní pomoci hybridnímu režimu ovlivněna mírou jeho soutěživosti. Konkrétněji, jestli je dárce ovlivněn předvolebním rozložením sil na vnitropolitické šachovnici. Poměrně zajímavé je, že jí oproti předchozím studiím vychází, že mezinárodní dárce má oproti předpokladům tendenci spíše podporovat aktuální vládu hybridního režimu, než riskovat nestabilní vnitropolitickou situaci po výhře opozice (Michalík, 2015: 111–130). Výsledky této studie jsou tak ve velkém kontrastu k dosud dominantním vysvětlením (např. Licht, 2010) a celý problém tak představuje další potenciální téma pro budoucí výzkum. Především s ohledem na to, že ačkoliv jsou knihy pojednávány v této recenzní stati poměrně nové, stojí výhradně na případech z minulých desetiletí. Bude tedy zajímavé sledovat, jak důvěryhodnost dosavadních výzkumů ovlivní studie obohacené o novější data.

Spoluautoři publikace *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa* se snaží o revizi a modifikaci konceptu soutěživého autoritářství pro prostředí Afriky, protože jak hned v úvodu Matthijs Bogaards a Sebastian Elischer uvádějí, „*netěší se tento přístup u odborníků na Afriku přílišné popularitě*“ (Bogaards & Elischer, 2016: 6). Cíl je to rozhodně

relevantní, protože Afrika stále patří ke světadílům s největším výskytem režimů mezi demokracií a autoritářstvím. Celá kniha je členěna na deset vesměs kvalitativně pojatých kapitol, které sledují různé aspekty související s aplikací konceptu soutěživého autoritářství. Podobně jako u jiných kolektivních monografií tak dochází k tomu, že se knize příliš nedaří udržet jednotnou strukturu a kvalita příspěvků je taktéž poměrně kolísavá. I tak se však domnívám, že je možné závěry celé práce syntetizovat do několika velmi podnětných momentů.

Tím prvním je apel na větší preciznost při operacionalizaci celého konceptu a s tím spojenou vyšší míru transparentnosti vůbec. Hned ve druhé kapitole se autorský kolektiv pokouší o opětovnou klasifikaci všech případů soutěživého autoritářství v Africe z již zmíněné knihy Levitského a Wayne a dochází k tomu, že se shodují pouze v pěti ze čtrnácti případů (Bardall, 2016: 27). V souvislosti s tímto na první pohled nízkým číslem je však třeba dodat, že tuto knihu tvořili politologové specializující se primárně na Afriku, což jednoznačně nebyla a není kvalifikace Levitského a Wayne (Way, 2016: 1–4).¹³

Druhým výrazným momentem práce je snaha o preciznější vymezení celého konceptu nerovného herního pole. Ačkoliv je totiž tato proměnná a volby vůbec ústředním motivem celé konceptualizace Levitského a Wayne, bylo její vymezení především v prvních textech obou autorů (např. Levitsky & Way, 2002) velmi vágní a vzbuzovalo zaslouženou kritiku (Balík & Holzer, 2006: 18). Podnětným momentem kritiky přítomné v této knize je upozornění na fakt, že koncept nerovného herního pole příliš nesleduje situaci na straně opozice a soustředí se tak pouze na stranu výkonné moci. Tento nedostatek se potom snaží Helle řešit návrhem precizované konceptualizace, ale jak sám uznává, je to stále jen mezičlánek, protože zbývá vyřešit ještě příliš mnoho dalších otázek. Například tu, jak málo nerovné musí herní pole být, aby bylo rovné (Helle, 2016: 61–62).

Třetím problémem, jenž se recenzovaná publikace snaží detailněji rozebrat, je hlavní motiv celé práce Levitského a Wayne, tedy zmíněný mezinárodní vliv a jeho dopad. V souvislosti s ním autoři především navrhuji, aby byla pozornost věnována i regionálním aktérům, jako jsou okolní státy a pro region specifické mezinárodní organizace. Správně totiž upozorňují na to, že celý koncept vzhledem k době svého vzniku počítá s dominancí „Západu“ v mezinárodním systému, a neodráží tak příliš dobře situaci, kdy vliv „Západu“ slábne a na důležitosti získávají další mezinárodní aktéři (k této diskusi např. Levitsky & Way, 2015; Diamond, 2015). Obě myšlenky jsou nosné, jen je třeba upozornit na to, že podobný směr kritiky není ničím novým a na zmíněné nedostatky již upozorňovali jiní autoři (Raun, 2013; Nodia, 2014; Tolstrup, 2014).

Posledním z mého pohledu důležitým momentem práce je snaha vypořádat se s úlohou armády v řadě afrických států. Jak jsem již připomněl v úvodu, pracuje koncept soutěživého autoritářství pouze s režimy, ve kterých je armáda plně podřízena vládě (Levitsky & Way, 2010: 5–10). Režimy, v nichž má armáda nějaký vliv, tedy představují jistý klasifikační oříšek. Je sice možné využít různé koncepty poručnických hybridních režimů (Merkel, 1999; 2004; Gilbert & Mohseni, 2011), ale pro jejich zjevné neuchycení v soudobém mainstreamu komparativní politikologie se většina autorů snaží spíše obohatit koncept soutěživého

autoritářství. Toho jsme svědky nejen v Africe, ale i v Latinské Americe (Mainwaring & Pérez-Liñán, 2013; 2015). Představená publikace však zůstává jen u snahy a pouze rekapituluje existenci tohoto problému s odkazem na nastínění dvou specifických rysů, které nedemokratický režim s významnější rolí armády má. Tím prvním je vyšší míra otevřené represe a druhým existence jisté koalice mezi vládou a armádou (Kagoro, 2016: 155–172). To ve svém důsledku vede například k tomu, že vládou skupina již nemusí klást takový důraz na vybudování silné stranické struktury, protože může ke stejnému účelu využít armádu. Samotná myšlenka armády jako další „politické strany“ ve vládou koalici hybridního režimu není nic revolučního, protože na tento problém již nedávno v kontextu hybridních režimů Latinské Ameriky poukázala třeba Diamint (2015: 161–163), avšak existence stejného jevu ve více případech jen zvýrazňuje potřebu jeho řešení.

Závěrem k perspektivám dalšího výzkumu

Z představených publikací je patrné, že intelektuální život v oblasti výzkumu soudobých forem hybridních režimů rozhodně neutuchá a naše poznání se stále posouvá dopředu. Bohužel toho však i přes poměrně vysokou produkci víme relativně málo a pomyslná mapa bílých míst se zaplňuje jen pomalu. První potenciální nika se ukrývá v metodologické rovině. Většina výzkumů z oblasti hybridních režimů se totiž orientuje buď přísně kvantitativně, nebo na detailní poznání konkrétního případu. Je tak možné tak souhlasit s názorem Morseho, že je ideální doba pro podrobnější studie menšího počtu případů (Morse, 2012: 188–19). Při plnění této poptávky by mohlo svou užitečnost prokázat hned několik v souvislosti s hybridními režimy dosud opomíjených metod. Krom kvalitativní komparativní analýzy, která se přímo nabízí pro senzitivnější studie menšího počtu případů, je zde určitě dost prostoru i pro kvalitativní obsahovou nebo kvalitativní diskurzivní analýzu.

S kvalitativní komparativní analýzou pochopitelně již koketovali Levitsky a Way, avšak jejich práce používá tuto metodu pouze k syntéze již zjištěného a určitě nevyužívá plný potenciál této zajímavé metody. Ten je totiž ukryt především v možnosti tvořit teorie nové, nebo kombinovat již existující. Pokus o kombinaci teorií se poté jeví zajímavě, především protože dosud existující vysvětlení se až na výjimky snaží pracovat buď s bližšími, nebo vzdálenějšími proměnnými. Jak však ukázal před mnoha lety Herbert Kitschelt (1999), je při hledání přesvědčivějších vysvětlení nejlepší kombinace obou perspektiv. Kvalitativní komparativní analýza navíc může přinést zajímavé výsledky při analýze voleb na úrovni konkrétního areálu (první, avšak zdaleka ne ideální příklad takového využití viz Bílek, 2016). Takové řešení s sebou sice nese nutnost vypořádat se s řadou specifických úkolů, jakými jsou pečlivý výběr proměnných a koherentní výběr případů,¹⁴ avšak to jsou obecně věci, ve kterých se podle kritiků musí výzkum hybridních režimů zlepšit tak jako tak. Užití kvalitativních obsahových metod by zase mělo zvýšit naše porozumění volebním kampaním a médiím v hybridních režimech, což jsou dosud velmi opomíjené aspekty hybridní každodennosti.

Druhou velkou otázkou je konceptualizace. Zde vidím problémy především dva a oba se mi zdají, minimálně v kontextu Latinské Ameriky, velmi důležité. Prvním je vyjasnění situace ohledně případů soutěživého autoritářství, kde si armáda udržuje výraznější moc v politické sféře. Druhý souvisí se zmíněným mezinárodním vlivem. Přes nepříznivé strukturální podmínky totiž v nedávné době došlo k nastolení soutěživého autoritářství hned v několika režimech Latinské Ameriky.¹⁵ Klíčovou otázkou celé řady budoucích výzkumů tedy rozhodně bude to, jak se povedlo nastolit soutěživé autoritářství v areálu, kde by podle všech teoretických předpokladů měla takové situaci zabránit vysoká míra vazeb se „Západem“. V této souvislosti je nanejvýš zajímavé, že ačkoliv problém vzniku soutěživého autoritářství v současné Latinské Americe řešil nedávno sám Levitsky (spolu s Loxtonem – Levitsky & Loxton, 2013), nepřišla na mezinárodní faktory vůbec řeč. Znamená to tedy, že ani sami tvůrci v jejich explanační potenciál již nevěří? Nebo je třeba celý koncept pouze redefinovat? Může být cesta ve větším začlenění nestrukturálních prvků, jako jsou preference vládnoucích aktérů? Nebo je třeba sledovat mimo mezinárodního demokratizačního vlivu i mezinárodní nedemokratický vliv? Inspirativní by v tomto směru mohla být například nedávná práce Lawrence Whiteheada, která se právě o zachycení mezinárodních aktérů šířících nedemokracii snažila (Whitehead, 2014).

Třetí směr možného budoucího výzkumu by se poté měl více věnovat volbám na nižších úrovních. Ačkoliv totiž některé studie ukazují, že lokální a regionální volby v hybridních režimech mají dopad na volby národní (Schedler, 2013: 233–237; Bílek & Vališková, 2016), víme o nich překvapivě málo. Téma je navíc přímo spojené s problematikou fungování politických stran a výběru kandidátů, což jsou další poměrně opomíjené aspekty současného výzkumu hybridních režimů. Posledním tématem, které je navíc aktuální i pro diskuzi o povaze soudobých demokratických režimů (Karl & Schmitter, 1991), je problematika hybridizace (Erdmann & Kneuer, 2011), neboli postupné pomalé degradace demokracie. Opět se jedná o téma, které je velmi nosné v kontextu Latinské Ameriky (Levitsky & Loxton, 2013; Mainwaring & Pérez-Liñán, 2015), ale své opodstatnění má i v dalších regionech. Toto téma se potom neomezuje jen na soutěživé autoritářství, ale bere v potaz celou paletu režimů mezi demokracií a nedemokracií. S tím do jisté míry souvisí i poslední neprobádaný aspekt hybridních režimů, kterým je stabilita jednotlivých subkategorií. Dosavadní výzkumy stability politických režimů totiž pracovaly pouze se soutěživým a hegemonním autoritářstvím (Hadenius & Teorell, 2007; Brownlee, 2009; Cassani, 2014), což znamená, že stabilita poručnických (a dalších) hybridních režimů dosud nebyla podrobena empirickému výzkumu.

Poznámky /

- 1 K této diskuzi blíže například O'Donnell (1994), Karl (1995), Zakaria (1997), Collier a Levitsky (1997), Merkel (1999; 2004), Mainwaring, Brinks a Pérez-Liñán (2001), Diamond (2002), Levitsky a Way (2002), Ottaway (2003), Merkel a Croissant (2004), Schedler (2006), Wigell (2008), Morlino (2009), Zinecker (2009), Bogaards (2009), Croissant et al. (2010), Gilbert a Mohseni (2011), Guliyev (2012), Cassani (2014).
- 2 Blíže viz Howard a Roessler (2006), Magaloni (2006), Green (2007), Lindberg (2009), Ekman (2009), Bunce a Wolchick (2010), Donno (2013), Levitsky a Loxton (2013).
- 3 Ve výčtu jsou vynechány čistě učebnicové texty, jako např. Hloušek a Kopeček (2007) nebo Balík a Kubát (2012).
- 4 Uvedené konstatování je pochopitelně čistě subjektivní a lze namítat, že nejdůležitější pro celou diskuzi o hybridních režimech bylo vydání druhého čísla časopisu *Journal of Democracy* v roce 2002. V tomto čísle totiž bylo hned pět příspěvků k volbám v hybridních režimech, což velmi napomohlo propagaci celé problematiky. Další velmi významnou knihou poté byla kolektivní monografie *Electoral Authoritarianism. The Dynamics of Unfree Competition*. Na té se podílela celá plejáda autorů pod vedením Andrease Schedlera (2006). I tak však kniha nepronikla do mainstreamu komparativní politologie natolik jako zmíněná práce Levitského a Waye. Schedlerova kniha nebo spíše jeho vymezení hybridních režimů však poměrně rezonovalo v domácí odborné diskuzi na celé téma. Někteří autoři totiž jeho konceptualizaci hybridních režimů považují za velmi zdařilou (Balík & Kubát, 2012) a jiní se k ní staví výrazně kritičtěji (Dvořáková, Buben & Němec, 2012; Drahokoupil, 2014; Bílek & Lupták, 2014; Bílek, 2015a).
- 5 Zvláštní kapitolou je poté dizertační práce *State Mobilization Strategies and Political Competition in Hybrid Regimes* Leah Gilbert (2012), která je sice významným příspěvkem k celému tématu, avšak dosud oficiálně nevyšla v žádném nakladatelství, a proto není do recenzní statě začleněna.
- 6 Můj výzkum a představené publikace potom vychází z přesvědčení, že na volby v hybridních režimech má smysl nahlížet podobně jako na volby v demokracii. Ačkoliv je tento přístup v současnosti dominantní, existují autoři, kteří se domnívají, že je třeba k volbám v hybridních režimech přistupovat odlišně. Takový přístup doporučuje například Lee Morgenbesser (2014). Podle něj plní volby v nedemokratickém režimu naprosto jiné funkce, a nemá tedy příliš smysl je hodnotit na základě funkcí, které plní v demokracii. K volbám v nedemokratických režimech více Gandhi a Lust-Okar (2009) nebo Miller (2012).
- 7 Někdy se též používá termín uzavřené autoritářství.
- 8 Hegemonní autoritářství tak lze rozdělit na „klasické“ autoritářství bez voleb a volební autoritářství, tedy autoritářství s volbami, které opozice nemůže vyhrát. Právě pro specifickou povahu voleb v tomto druhu režimu je někteří autoři nepovažují za důležité (např. Gilbert & Mohseni, 2011). Jiní autoři (např. Schedler, 2006; 2013) však už samotnou existenci voleb v hegemonním autoritářství považují za důležitý definiční znak celého režimu.
- 9 Podle autorek jde o volby ve „smíšených režimech“ (*mixed regimes*) a charakteristika těchto režimů je pak rozpracována velmi vágně s odkazem na většinu soudobé teoretické diskuze na uvedené téma. Z toho lze odvodit, že jimi obmyšlený režim má nejbližší k tomu, co označujeme za soutěživé autoritářství nebo neliberální hybridní režim (Bunce & Wolchick, 2011: 9–17; Gilbert & Mohseni, 2011: 290). K překrývání jednotlivých konceptualizací hybridních režimů potom blíže Drahokoupil (2014: 20).

- 10 Jedno z možných řešení této kritiky spočívá právě ve využití vícedimenzionální klasifikace hybridních režimů. Mezi nejpropracovanější příspěvky na toto téma patří práce Mikaela Wigella (2008), Heidrun Zinecker (2009) nebo Gilbert a Mohseniho (2011).
- 11 Samuel Handlin (2016) ve své studii věnované současné Venezuele navíc poukazuje na to, že je v souvislosti s vládou stranou v hybridních režimech potřebné věnovat pozornost i prorežimním masovým organizacím, které mohou být klíčové.
- 12 Autoritářský režim může zavést i nesoutěživé volby. V takovém případě se ale následně nejedná o režim hybridní a tento problém autorka neřeší.
- 13 Levitsky se odborně věnuje Latinské Americe a Way postsovětskému prostoru.
- 14 Ačkoliv se tento problém týká všech výzkumů, je o to důležitější při práci s kvalitativní komparativní analýzou, protože jde o metodu, která je na výběr případů a proměnných výrazně citlivější než standardní statistické metody (Amenta & Poulsen, 1994).
- 15 Přestože v této věci nepanuje široký konsensus, uvádějí se v této souvislosti nejčastěji současná Venezuela, Nicaragua, Ekvádor a Bolívie.

Seznam zdrojů /

- Abente-Brun, D. (2009) Paraguay: The Unraveling of One-Party Rule. *Journal of Democracy*, 20(1), 143–156.
- Acemoglu, D., Robinson, J. (2005) *Economic Origins of Dictatorship and Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Amenta, E., Poulsen, J. (1994) Where to Begin: A Survey of Five Approaches to Selecting Independent Variables for Qualitative Comparative Analysis. *Sociological Methods and Research*, 23(1), 22–53.
- Balík, S., Holzer, J. (2006) Debata o hybridních režimech: Stručná rekapitulace pokusu o paradigmatickou změnu. *Politologická revue*, 12(2), 5–29.
- Balík, S., Holzer, J. (2007) *Postkomunistické nedemokratické režimy. Studie k proměnám politické praxe v posttranzitivním prostředí*. Brno: Cetrum pro studium demokracie.
- Balík, S., Kubát, M. (2012) *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. Praha: Dokořán.
- Bardall, G. (2016) Coding competitive authoritarianism. In Bogaards, M., Elischer S. (eds.) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, 19–46. Wiesbaden: Springer VS.
- Bejarano, A. (2011) Book Review of Levitsky and Way (2010). *Political Science Quarterly*, 126(4), 715–716.
- Bílek, J. (2015a) Hybridní režimy jako svébytná kategorie politických režimů: Komparace vybraných přístupů. *Středoevropské politické studie*, 16(2), 212–233.
- Bílek, J. (2015b) Poručnické síly v Československu 1945–1948. *Politické vědy*, 18(1), 124–150.
- Bílek, J. (2016) The Causes of Continuation of Incumbent Party in Semi-democratic Regimes in Latin America 1990–2015. *IAPSS World Congress*, Berlin 5-9 April 2016.

- Bílek, J., Lupták, L. (2014) Československo 1945–1948: Příklad hybridního režimu? *Středoevropské politické studie*, 16(3), 188–214.
- Bílek, J., Vališková, B. (2016) The Causes of Electoral (In)Stability of Incumbents in Hybrid Regimes in Latin America. *Politické vědy*, 19(2), 35–63.
- Bogaards, M. (2009) How to classify hybrid regimes? Defective democracy and electoral authoritarianism. *Democratization*, 16(2), 399–423.
- Bogaards, M., Elischer S. /eds./ (2016) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*. Wiesbaden: Springer VS.
- Brownlee, J. (2009) Portents of Pluralism: How Hybrid Regimes Affect Democratic Transitions. *American Journal of Political Science*, 53(3), 515–532.
- Bunce, V., Wolchick, S. (2010) Defeating Dictators: Electoral Change and Stability in Competitive Authoritarian Regimes. *World Politics*, 62(1), 43–86.
- Bunce, V., Wolchick, S. (2011) *Defeating Authoritarian Leaders in Post-Communist Countries*. New York: Cambridge University Press.
- Cassani, A. (2014) Hybrid What? Partial consensus and persistent divergence in the analysis of hybrid regimes. *International Political Science Review*, 35(2), 542–558.
- Cassani, A., Carbone, G. (2016) Citizen wellbeing in African competitive authoritarian regimes. In Bogaards, M., Elischer S. (eds.) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, 191–212. Wiesbaden: Springer VS.
- Castañeda, J. (1996) *The Mexican Shock: Its Meaning for the United States*. New York: New Press.
- Collier, D., Levitsky, S. (1997) Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research. *World Politics*, 49(3), 430–451.
- Croissant, A. et al. (2010) Beyond the fallacy of coup-ism: conceptualizing civilian control of the military in emerging democracies. *Democratization*, 17(5), 950–975.
- Diamint, R. (2015) A New Militarism in Latin America. *Journal of Democracy*, 26(4), 155–168.
- Diamond, L. (2002) Thinking about hybrid regimes. *Journal of Democracy*, 13(2), 21–35.
- Diamond, L. (2015) Facing Up To The Democratic Recession. *Journal of Democracy*, 26(1), 142–155.
- Donno, D. (2013) Elections and Democratization in Authoritarian Regimes. *American Journal of Political Science*, 57(3), 703–716.
- Drahokoupil, Š. (2014) Labyrintem hybridních režimů: přístupy, kategorie a koncepty. *Politologická revue*, 20(1), 3–26.
- Dvořáková, V., Buben, R., Němec, J. (2012) *¡Que el pueblo mande! Levicové vlády, populismus a změny režimu v Latinské Americe*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Ekman, J. (2009) Political Participation and Regime Stability: A Framework for Analyzing Hybrid Regimes. *International Political Science Review*, 30(1), 7–31.
- Erdmann, G., Kneuer, M. /eds./ (2011) *Regression of Democracy?* Wiesbaden: Springer VS.

- Gandhi, J., Lust-Okar, E. (2009) Elections Under Authoritarianism. *Annual Review of Political Science*, 12, 403–422.
- Gilbert, L. Mohseni, P. (2011) Beyond Authoritarianism: The Conceptualization of Hybrid Regimes. *Studies in Comparative International Development*, 46(3), 270–297.
- Gilbert, L. (2012) *State Mobilization Strategies and Political Competition in Hybrid Regimes*. Dizertační práce. Washington: Georgetown University.
- Goertz, G., Mahoney J. (2012) *Tale of Two Cultures. Qualitative and Quantitative Research in the Social Science*. Princeton: Princeton University Press.
- Green, K. (2007) *Why Dominant Parties Lose. Mexico's Democratization in Comparative Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Green, K. (2009) The Political Economy of Authoritarian Single-Party Dominance. *Comparative Political Studies*, 43(7), 807–834.
- Guliyev, F. (2012) Measuring Hybrid Regimes: An Alternative Measurement Method and Classification of Post-Soviet Regimes. *Working Paper*.
- Hadenius, A., Teorell, J. (2007) Pathways from Authoritarianism. *Journal of Democracy*, 18(1), 143–156.
- Handlin, S. (2016) Mass Organization and the Durability of Competitive Authoritarian Regimes: Evidence from Venezuela. *Comparative Political Studies*, 49(9), 1238–1269.
- Helle, S. (2016) Defining the playing field. A framework for analysing fairness in access to resources, media and the law. In Bogaards, M., Elischer S. (eds.) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, 47–78. Wiesbaden: Springer VS.
- Hloušek, V., Kopeček, L. /eds./ (2007) *Demokracie. Teorie, modely, osobnosti, podmínky a perspektivy demokracie*. Brno: MUNI.
- Howard, M., Roessler, P. (2006) Liberalizing Electoral Outcomes in Competitive Authoritarian Regimes. *American Journal of Political Science*, 50(2), 362–378.
- Kagoro, J. (2016) Competitive Authoritarianism in Uganda: the not so hidden hand of the military. In Bogaards, M., Elischer S. (eds.) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, 191–212. Wiesbaden: Springer VS.
- Karl, T. (1995) The Hybrid Regimes of Central America. *Journal of Democracy*, 6(3), 72–86.
- Karl, T., Schmitter, P. (1991) What Democracy Is ... and Is Not. *Journal of Democracy*, 2(3), 75–88.
- Kitschelt, H. (1999) *Accounting for Outcomes of Post-communist Regime Change: Causal Depth or Shallowness in Rival Explanations*. American Political Science Association, Atlanta, Georgia, 1-5 September.
- Kubik, J. (2011) Book review of Levitsky and Way (2010). *Slavic Review*, 70(3), 660–664.
- Levitsky, S., Loxton, J. (2013) Populism and competitive authoritarianism in the Andes. *Democratization*, 20(1), 107–136.

- Levitsky, S., Way, L. (2002) The Rise of Competitive Authoritarianism. *Journal of Democracy*, 13(2), 51–65.
- Levitsky, S., Way, L. (2010) *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes after the Cold War*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Levitsky, S., Way, L. (2015) The Myth of the Democratic Recession. *Journal of Democracy*, 26(1), 46–58.
- Licht, A. (2010) Coming into Money: The Impact of Foreign Aid on Leader Survival. *Journal of Conflict Resolution*, 54(1), 58–87.
- Lindberg, S. /ed./ (2009) *Democratization by Elections. A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Linz, J., Stepan, A. (1996) *Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America, and Post-Communist Europe*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Mainwaring, S., Brinks, D., Pérez-Liñán A. (2001) Classifying Political Regimes in Latin America. *Studies in Comparative International Development*, 36(1), 37–65.
- Mainwaring, S., Pérez-Liñán, A. (2013) *Democracies and Dictatorships in Latin America. Emergence, Survival and Fall*. New York: Cambridge University Press.
- Mainwaring, S., Pérez-Liñán, A. (2015) Cross-Currents in Latin America. *Journal of Democracy*, 26(1), 114–127.
- Magaloni, B. (2006) *Voting for Autocracy*. New York: Cambridge University Press.
- Magaloni, B. (2008) Credible Power-Sharing and the Longevity of Authoritarian Rule. *Comparative Political Studies*, 41(4–5), 715–745.
- Magaloni, B., Kricheli, R. (2010) Political Order and One-Party Rule. *Annual Review of Political Science*, 13, 123–143.
- McFaul, M. (2002) The Fourth Wave of Democracy and Dictatorship: Noncooperative Transitions in the Postcommunist World. *Journal of Democracy*, 16(3), 5–19.
- McMann, K. (2012) *Economic Autonomy and Democracy. Hybrid Regimes in Russia and Kyrgyzstan*. New York: Cambridge University Press.
- Merkel, W. (1999) Defective Democracies. *Working Paper of Juan March Institute*, No. 1999/132.
- Merkel, W. (2004) Embedded and defective democracies. *Democratization*, 11(5), 33–58.
- Merkel, W., Croissant, A. (2004) Conclusion: Good and Defective Democracies. *Democratization*, 11(5), 199–213.
- Michalik, S. (2015) *Multiparty Elections in Authoritarian Regimes. Explaining their Introduction and Effects*. Wiesbaden: Springer VS.
- Miller, M. (2012) Electoral authoritarianism and democracy: A formal model of regime transitions. *Journal of Theoretical Politics*, 25(2), 153–181.
- Morlino, L. (2009) Are there hybrid regimes? Or are they just an optical ilusion? *European Political Science Review*, 1(2), 273–296.

- Morse, Y. (2012) The Era of Electoral Authoritarianism. *World Politics*, 61(1), 161–198.
- Morgenbesser, L. (2014) Elections in Hybrid Regimes: Conceptual Stretching Revived. *Political Studies*, 62(1), 21–36.
- Munck, G. (2006) Drawing Boundaries: How to Craft Intermediate Regime Categories. In Schedler, A. (ed.) *Electoral Authoritarianism: The Dynamics of Unfree Competition*, 27–40. London: Lynne Rienner Publishers.
- Nodia, G. (2014) The Revenge of Geopolitics. *Journal of Democracy*, 25(4), 140–150.
- O'Donnell, G. (1994) Delegative Democracy. *Journal of Democracy*, 5(1), 55–69.
- O'Donnell, G., Schmitter, P. (1986) *Transition from Authoritarian Rule: Tentative Conclusions about Uncertain Democracies*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Ottaway, M. (2003) *Democracy Challenged: The Rise of Semi-Authoritarianism*. Washington: Carnegie Endowment for International Peace.
- Ptáčník, J. (2012) Perspektivy využití Linzovy metodologie pro výzkum nedemokracie. *Středoevropské politologické studie*, 14(2–3), 315–336.
- Ragin, Ch. (1987) *The Comparative Method: Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. Oakland: University of California Press.
- Raun, A. (2013) How to Survive Western Democratizing Pressure? *Studies of Transition States and Societies*, 5(1), 85–88.
- Seeberg, M. (2011) Book review of Levitsky and Way (2010). *Democratization*, 19(1), 141–155.
- Robertson, G. (2011) *The Politics of Protest in Hybrid Regimes: Managing Dissent in Post-Communist Russia*. New York: Cambridge University Press.
- Schedler, A. /ed./ (2006) *Electoral Authoritarianism. The Dynamics of Unfree Competition*. London: Lynne Rienner Publishers.
- Schedler, A. (2013) *The Politics of Uncertainty. Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism*. Oxford: Oxford University Press.
- Slater, D. (2011) Book review of Levitsky and Way (2010). *Perspectives on Politics*, 9(2), 385–388.
- Stepan, A., Linz, J. (2013) Democratization Theory and the “Arab Spring”. *Journal of Democracy*, 24(2), 15–30.
- Tolstrup, J. (2014) Gatekeepers and Linkages. *Journal of Democracy*, 25(4), 126–138.
- Way, L. (2016) Preface. In Bogaards, M., Elischer S. (eds.) *Democratization and Competitive Authoritarianism in Africa*, 1–3. Wiesbaden: Springer VS.
- Whitehead, L. (2014) Antidemocracy Promotion. Four Strategies in Search for a Framework. *Taiwan Journal of Democracy*, 10(2), 1–24.
- Wiedmann, N. (2011) Book review of Levitsky and Way (2010). *Journal of Peace Research*, 71(3), 818.
- Wigell, M. (2008) Mapping “hybrid regimes”. Regime types and concepts in comparative politics. *Democratization*, 15(2), 230–250.

- Zagorski, P. (2003) Democratic Breakdown in Paraguay and Venezuela: The Shape of Things to Come for Latin America? *Armed Forces and Society*, 30(1), 87–116.
- Zakaria, F. (1997) The Rise of Illiberal Democracy. *Foreign Affairs*, 76(6), 22–43.
- Zinecker, H. (2009) Regime-Hybridity in Developing Countries: Achievements and Limitations of New Research on Transitions. *International Studies Review*, 11(2), 302–331.

CZECH POLITICAL SCIENCE REVIEW

Editorial Board /

Jan Němec (Editor-in-Chief), Štěpán Drahokoupil (Executive Editor)
Ladislav Cabada, Vladimíra Dvořáková, Vlastimil Fiala, Vít Hloušek, Michal Kubát,
Zdenka Mansfeldová, Jan Outlý, Blanka Říchová, Lukáš Valeš, Milan Znoj

Editorial Advisory Board /

Marek Bankowicz (Krakow), Peter Bugge (Aarhus), Seán Hanley (London), Petr
Kopecký (Leiden), Alenka Krašovec (Ljubljana), Kevin Deegan-Krause (Detroit),
Darina Malová (Bratislava), Françoise Mayer (Prague), Jacques Rupnik (Paris),
Dieter Segert (Vienna), Jacek Sroka (Wroclaw), Tom Thieme (Chemnitz)

The journal is published since 1994 twice a year (Summer, Winter).

Price of single issue 150 CZK, annual subscription 300 CZK

Subscription order /

www.cspv.cz/index.php/en/czech-political-science-review/on-line-order

Information for authors / www.cspv.cz/index.php/en/czech-political-science-review

The journal is provided to the editorial boards of the International Political
Science Abstracts – Documentation Politique Internationale and The Central
European Journal of Social Science and Humanities (CEJSH), it is also included
in the databases EBSCO Political Science Complete, C.E.E.O.L. and ProQuest
Political Science. The journal is indexed in the ERIH Plus database.

The journal is published by the Czech Political Science Association
W. Churchill sq. 4, 130 67 Prague 3, Czech Republic

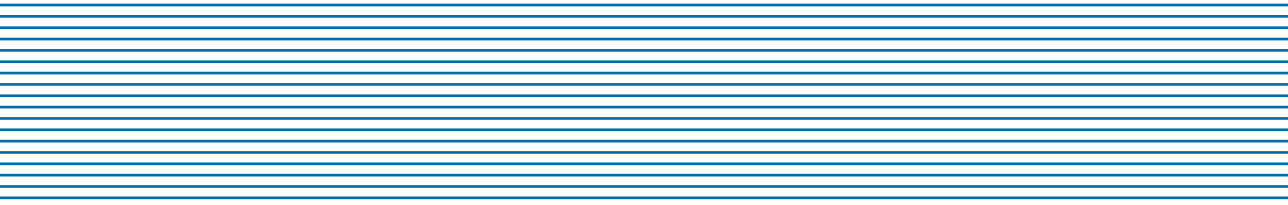
www.cspv.cz

E-mail: nemecj@vse.cz

The journal is financially supported by
the Academy of Sciences of the Czech Republic.

Registration number of the Ministry of Culture of the Czech Republic / MK ČR E 6999

ISSN 1211-0353

Politologická revue je odborný recenzovaný časopis zaměřený
na původní příspěvky českých i zahraničních autorů,
zprávy z vědeckého života a recenze nových knih.

The Czech Political Science Review is academic peer-reviewed
journal of political science mainly focused on original academic
contributions of both Czech and foreign authors.